

6 augusti: KRISTI FÖRKLARING, fest

Den uråldriga festen påminner oss om vikten av att tålmodigt bestiga BÖNENS BERG om vi som Petrus, Jakob och Johannes vill skåda Jesus i hans strålgans. Men man kan inte stanna där. Vägen till den verkliga härligheten, uppståndelsen, går sedan *ned* för berget och genom kors, lidande och död. Betecknande nog firas om fyrtio dagar *Korsets upphöjelses fest*.

Dagens första läsning – ur Daniels bok – påminner oss om profetens vision om **Människosonen**, den gåtfulla himmelsgestalten som av Gud ska få *makt, ära och herravälde* (Dan 7:14). Att Jesus var denna Människoson fick apostlarna se en skymt av på det heliga berget, som ögonvittnet Petrus försäkrar oss om i sitt andra brev, från vilket det andra alternativet till dagens första läsning är hämtad (se nedan).

Evangelieläsningen är i år hämtad från Matteus. Mötet på berget mellan de tre jordiska männen (apostlarna) och de tre som strålar *i härlighet* (v. 31) är som ett inre upplysande av själen under *lectio divina* (läsning av Bibeln under bön), när Skriftens mening i benådade ögonblick strålar ovanligt klart och all förvirring skingras. Apostlarna förstår här den heliga Skrifts djup liksom senare på vägen mot Emmaus (Luk 24:27.32): Mose och Elia samtalar med Jesus. Det vill säga: lagen och profeterna ger honom sitt vittnesmål. Messias ska genom sitt lidande befria mänskligheten från *slaveriet under synd och död* såsom Gud genom Mose ledde folket ut från Egypten. Jesus har sagt det så ofta, men först nu inser de storheten i det. Apostlarna såg det lysande molnet (v. 5): de såg hans härlighet, den som han hade innan världens grund var lagd. Så formulerar en av dem (Johannes) sig senare (Joh 1:14; 1 Joh 1:1-4; jfr 2 Pet 1:16-18). Petrus är överväldigad och vill fasthålla glansen av sin älskade Messias (jfr Matt 16:22). Visionens lyckostund är dock kort. Gud bodde hos Israel i ett *moln* (2 Mos 33:9; jfr 1 Kor 10:1-2) och ska även göra det hos oss: vi återvänder till vardagens dimmor, vi är på väg mot Golgotas mörker, liksom Jesus. Med sig ner till vardagen bär apostlarna dock en ovärderlig skatt: Faderns ord som bekräftade deras tro på Jesus. Så har vi alltid Guds ord i Bibeln med oss och nära oss, vare sig vi är på livets toppar eller släpar oss fram genom dess dystra dalar.

Kyrkans bön denna dag:

Evige Gud, när Kristus trädde fram i förklaringens ljus, fick fäderna från det gamla förbundet vittna om hans hemlighet, och du betygade att vi i honom blivit dina äkta barn. Ge oss en sann och bärande tro, så att vi lyssnar till din älskade Son och med honom får ärva det himmelska riket.

Särskilda läsningar på denna dag: Dan 7:9-10, 13-14, 2 Pet 1:16-19 samt Matt 17:1-9.

Första läsningen: **Jes 55:1-3** (*Kom och ät*)

Guds inbjudan till sin stora gratismåltid vid nådens bord ekar i Jesu ord i evangeliet (Matt 11:28-30) och – mest av allt – i **eukaristin**. Orden i v. 2 innehåller en kritik av vår subtila avgudadyrkan: vi köper många onödiga prylar i stället för att – som Gud – generöst dela ut åt behövande. Vad vi främst borde göra är att lyssna (v. 3), dvs. göra Gud till vår lärare. Den som *har sin lust i Herrens lag* (Ps 1:2) får riklig del av Guds vishet. *Jag äger mer vishet än alla mina lärare, ty jag begrundar dina lagbud* (Ps 119:99). *Lycklig den som funnit vishet, den som nått fram till insikt... För dem som håller sig till henne är hon ett livets träd – lycklig den som håller fast vid henne* (Ords 3:13.18). Biblar och bibelkommentarer borde alltså finnas i varje hem.

Andra läsningen: **Rom 8:35, 37-39** (*Ingenting skall skilja oss från Guds kärlek i Kristus Jesus*)

Fattiga och förföljda kristna som skräms av hotfulla fiender, som inget har att äta och knappast har kläder på kroppen kan lätt ge upp hoppet. ”Var är du, Gud?” undrar de, ”vänder du din nåd ifrån oss?”. **Nej**, säger Paulus här. *Mer än någonsin är Gud hos er nu. Ni är på inget sätt skilda från Kristi kärlek*. Vi inser: dessa utsatta får inte heller vara skilda från *vår kärlek*. Kyrkan måste vara ett nätverk av konkret solidaritet.

Evangelium: **Matt 14:13-21** (*Alla åt och blev mätta*)

Vilken kontrast mellan denna måltid för fattiga, gudfruktiga massor och den dignande, makabra festen för samhällets elit som Matteus har berättat om precis innan detta – festen som slutade i blod med serveringen av ett avhugget huvud. Vilken doft av död där, vilken frånvaro av Gud. Där rådde utpressning, skam och övermod.

Men här där brödet delas bland enkla, behövande människor byggs Guds nya Israel, kyrkan. Där är Gud närvarande med ett nytt ”mannaunder i öknen” (jfr 2 Mos kap. 16; jfr 2 Kung 4:1-7; 42-47). Matteus penna framhäver kontrasterna: den onde Herodias sade: ”Låt mig genast få Johannes döparens huvud på ett fat” (Matt 14:8). Jesus räcker fram händerna mot de gåvor hans vänner har att ge – som prästen i mässan när bröd och vin bärs fram – och Jesus säger: ”Lämna dem till mig” (v. 18). I festsalen var Herodias dotter föga mer än ett objekt för männens blickar. Vid Jesu måltid är *kvinnor och barn* (v. 21) mottagare av Guds gåvor på lika fot med männen.

Markus och Lukas har också denna berättelse. Precis som Matteus vill de föregripa **eukaristins mysterium**. Jesus *såg upp mot himlen och läste tackbönen* (v. 19, eukaristi betyder *tacksägelse*). Det låter oss tänka på *brödet från himlen* (Joh 6:32 f). I kyrkan är vi trygga. Själens mättas av Herden (jfr v.13; Ps 23). Där råder frid.

MÅNDAGEN I 18 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **4 Mos 11:4b-15** (*Jag förmår inte ensam bära hela detta folk*)

Mose bad Gud att få bli av med sitt kors, ett ”styvnackat folk” (2 Mos 32:9) som ogärna litat på Gud. Ändå älskade han dem och bad för dem. *Mose var en mycket ödmjuk människa, ödmjukare fanns inte på jorden* (4 Mos 12:3) – en ikon av Jesus.

Evangelium: **Matt 14:22-36** (*Herre, säg åt mig att komma till dig på vattnet*)

I Matteus evangelium får Petrus himmelrikets nycklar (Matt 16:18-20) och får gå på vattnet med Jesus (v. 30). Men fiskaren som av Jesus kallades för *Klippan* var också svag och feg – här kostar det honom nästan livet. Poängen med att det just är *apostelkollegiets ledare* som sjunker ner på grund av rädsla är djup: snart nog skulle det i den pressade, förföljda organisationen utvecklas stränga straff och uteslutning av dem som begick allvarliga synder, som att förneka sin tro på Kristus. De som gick in för en mer förlåtande attityd kunde med Nya testamentet i hand peka på att självaste Petrus, som Kristus gav den unika nyckelmakten i Guds rike, hade svikit Herren (Matt 26:30-35; 69-75). Trots det blev han förlåten och bekräftad i sin tjänst (Joh 21:15 f). Däri ligger en tröst för alla syndare, och en vädjan till oss alla om tolerans. Denna inställning segrade: kyrkan, på initiativ av påvarna i Rom, mildrade reglerna så att det blev möjligt för avfallna kristna att återupptas.

Vi är alla svaga. Petrus sjönk ner i vattnet och ner i sin feghet, senare påvar sjönk ner i syndens träsk. Men Kristus räckte Petrus sin hjälpande hand. Kristus är nådig. Han lovade att vara med sin kyrka *alla dagar till tidens slut* (Matt 28:20). Han, vår försvarare, har i alla tider dragit upp kyrkan, sin Brud, ur förfall och faror. Vår tro på kyrkan, vår trohet mot påvarna, är en tro på Kristus. Och raden av påvar som varit goda förbilder, sanna helgon, är lång.

Nu följer vi dig helhjärtat, vi fruktar dig och söker oss till dig (Till Dan B:18).

TISDAGEN I 18 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **4 Mos 12:1-13** (*Varför har ni inte aktat er för att tala illa om min tjänare Mose?*)

Gnället mot Mose tar inte slut. Nu ansluter sig Mirjam och Aron, hans syskon. De anser att de är minst lika ”heliga” som han och inser inte att Gudsfolkets ledning är insatt av Gud. ”Vi är Kyrkan ” hör man dem nästan ropa. De får ett mycket hårt svar av Gud och räddas bara på Moses förbön från hans vrede.

Evangelium: **Matt 15:1-2, 10-14** (*Varje växt som inte är planterad av fadern skall ryckas upp med roten*)

Man rycker upp en växt med roten när man vill vara säker att den inte återkommer, man vill bli av med den helt och hållet. Vad var det som enligt Jesus var ”roten” till fariseernas villfarelser i de rituella renhetsfrågorna? Det var föreställningen att man genom yttre tecken kunde dela upp mänskligheten i två halvor: de rättfärdiga (Guds folk) och så de orättfärdiga, hedningarna. Jesus angriper alltså en *andlig inställning* – förmodligen hade han inget emot kosher-reglerna (matreglerna) som sådana (vi ser ju i Gal kap. 2, Apg kap. 10 och 15 att de tidiga (jude)kristna ville hålla sig till lagens bud i dessa frågor). Det fariseiska högmodet kan dyka upp i nya förklädnader, helt oberoende av de regler som det är frågan om här – givetvis även bland kristna.

Observera att Jesus i *Markusevangeliet*s version av denna händelse går steget längre och helt förkastar Moselagens lära om ren och oren mat (Mark 7:19). Det är ytterst radikalt, men i linje med det som uppenbarades för Petrus av Gud om att fritt äta orena djur i Apg 10:9 f. Möjligtvis var Petrus vision svår att smälta för många. Är det därför som Matteus i sin version låter frågan handla enbart om att tvätta händer, något som lagen inte direkt krävde?

Herren är sitt folks styrka, sin smordes tillflykt och räddning (Ps 28:8).

ONSDAGEN 9 augusti:

S:TA TERESIA BENEDICTA AV KORSET, jungfru och martyr, Europas skyddspatron, fest

Biskop Anders skrev en bok om henne 1983. Den helige påven Johannes Paulus II helgonförklarade henne 1998 och gjorde henne till skyddshelgon – ”skyddspatron” – för hela Europa. Hennes dag firas som en fest i kyrkan i vår världsdal. Den heliga TERESIA BENEDICTA AV KORSET (Edith Stein) var judinna och filosof på hög nivå när hon genom att läsa den heliga Teresa av Avilas texter fann den kristna tron. Hon tog emot dopet till sin familjs förfäran och blev senare karmelitnunna. Nazisterna drev henne och hennes syster Rosa ur klostret. 7 augusti 1942 fördes de till gaskamrarna i Auschwitz. Där försvinner alla spår av kvinnan som gav upp allt för att leva med honom som är *vägen, sanningen och livet* (Joh 14:6).

Dagens första läsning (Hos 2:14, 15cd, 19-20) är hämtad ur Guds kärleksförklaring till sitt folk Israel, sin ”hustru”, som han vill förbarma sig över och rädda – den *brudmystik* som den karmelitiska andligheten är så förtrogen med. Evangeliet (Matt 25:1-13) – om de förståndiga jungfrurna som väntar med sina facklor på att brudgummen ska komma till

sitt bröllop – har också bröllopstema. Kyrkan har velat smycka den heliga martyrens dag, hon som fick följa Herren till det yttersta – som judinna och som gudsvigd nunna – med dessa löftesrika ord som pekar mot himlen. Men en allvarlig uppmaning till oss alla är också med: Se upp! Martyriet kan även drabba oss: *Ni vet inte när dagen och timmen är inne* (v.13). Vi ska förbereda oss på allt. Med bön.

Särskilda läsningar denna dag: Hos 2:14, 15cd, 19-20 (i några biblar = 2:16, 17cd, 21-22) samt Matt 25:1-13

TORSDAGEN 10 augusti:

S:T LAURENTIUS, DIAKON OCH MARTYR, fest

När en romersk kejsare på 200-talet ville konfiskera kyrkans pengar gav den helige diakonen LAURENTIUS dem snabbt till fattiga. Sedan tog han en stor skara med sig till kejsaren och sa: ”Dessa fattiga är kyrkans skatt.” För detta straffades han genom att rostas på ett glödande halster. Efter ett tag där sa han: ”Nu är det genomstekt på ena sidan. Vänd mig och ät.” Medeltiden – med sitt sinne för barsk humor – gjorde den tappra diakonen till kockarnas helgon. Idag är det hans fest och namnsdag för alla som heter Lars, Lasse eller Lorens.

Festdagens första läsning (2 Kor 9:6-10) ger oss Paulus uppmaning till givmildhet i samband med den insamling han anordnade till förmån för de fattiga kristna i Jerusalem. Paulus citat från Ps 112:9 (v. 9) är som en direkt beskrivning av den helige Laurentius. Evangeliet (Joh 12:24-26) – om vetekornet som måste ”dö” för att kunna växa och bära frukt – påminner oss om att ett liv i Kristi efterföljd – så som Laurentius praktiserade det – kan kosta något. Trösten mitt i lidandena för Kristi skull är att vi just då är honom närmare än någonsin (v. 26).

Särskilda läsningar på denna dag: 2 Kor 9:6-10 samt Joh 12:24-26

FREDAGEN I 18 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **5 Mos 4:32-40** (*Gud älskade dina fäder och utvalde deras avkomlingar efter dem*)

Det var i sanning enastående saker som Gud lät sitt folk uppleva i gamla förbundet. Ändå kan de inte jämföras med vad han gör med oss genom Kristus och kyrkan. Vi blir Guds barn, arvingar till himmelriket, vi omskapas från syndare till helgon.

Evangelium: **Matt 16:24-28** (*Med vad skall en människa köpa tillbaka sitt liv?*)

Matteus värld var hård. Det var ibland farligt att äga en kopia av hans evangelium. Jesu ord om självförnekelse och kors pekar på reella risker som varje kristen kände till. De är strikta lojalitetskrav inom en illegal och förföljd sekt – vår kyrka i dåtiden. Som om Jesu blodiga ansikte någonstans på korsvägen i Jerusalem möter vår blick. Han säger: ”Vill du vara med så får du vara beredd att gå hela vägen. Frälsningen avgörs av hur viktig jag är för dig, och din stund kan komma snart: soldater bultar på din dörr, du förs iväg. En ömsom trevlig, ömsom hotfull romersk myndighetsperson vill tvinga, locka, charma dig att förneka din kristendom. Allt du behöver göra är att strö några rökelsekorn på kolelden framför kejsarens bild som tecken på att du tillber honom som gud. Vägra!” Många klarade inte pressen. De offrade. Antagligen fick de med sig en offringsattest – *libellus sacrificacionis* – som kunde intyga att de var respektabla medborgare. Så gick de hem med tunga steg och intyget i handen. Hjärtat var svart av skam och sorg över att ha svikit den Frälsare som inte svek oss utan gav sitt liv för oss alla. Detta är att *mista sig själv* (jfr v. 26).

Orden i v. 28 (jfr Matt 24:34; Mark 13:30) är gåtfulla och det är inte säkert att Matteus själv visste vad Jesus syftade på. Lovade Jesus världens snara undergång? Menas uppståndelsen eller pingsten? Eller den glimt av himlens härlighet som apostlarna fick se omedelbart efter detta, dvs. förklaringen på berget (Matt 17:1-8)?

Förslag till fredagsoffer: tänka över: Vad kan jag göra för kristna som förföljs i dag?

LÖRDAGEN I 18 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **5 Mos 6:4-13** (*Du skall älska Herren, din Gud, av hela ditt hjärta*)

Israels centrala trosbekännelse får vi här – och uppmaningen att *konsekra* allt vi är, har och gör så att det blir *brännmärkt* med vittnesbörd om vår kärlek till Gud. Mest av allt ska vi frukta att glömma honom, hålla tyst om honom, gömma bort vår tro på honom så att den inte syns.

Evangelium: **Matt 17:14-20** (*Om ni har tro blir ingenting omöjligt för er*)

Dåtidens patologi (sjukdomslära) och demonologi (demonlära) känner vi inte till i detalj. Det har säkert funnits avancerade system med olika typer av demoner och passande behandlingsmetoder som nu är bortglömda. Diagnosen *fallandesjuka* (v. 15) – ordet betyder egentligen ”drabbad av månen” – torde avse ett återkommande lidande (vid fullmåne?). Möjligtvis menas det som vi i dag kallar för epilepsi men här finns också en destruktiv andlig kraft med i spelet, för pojken kastas omkull i vatten och eld (v. 16), en demon vill honom illa (dränka/bränna honom).

Jesu irritation i v. 17 är svår att ta till sig i dag. ”Vi kan väl inte veta vad man ska göra här – vem av oss sysslar med exorcism?” Många har också svårt för orden om ”stor” och ”liten” tro. Vilken tro menas? Knappast tron på Guds existens, den säger man ja eller nej till, inte ”mer” eller ”mindre”. Vissa i dag verkar ha för sig att Jesus avser en sorts självsuggestion där man piskar upp en bönestämning som ger ”andlig kraft” och så kan man flytta berg. Men det påminner ju om magi – raka motsatsen till kristen tro. Nej, den tro som Jesus avser kan endast vara den inställning vi möter i **Bergspredikan** (Matt kap. 5-7): *det tillitsfulla barnets fullständiga förtröstan på sin gode Faders absoluta makt och vilja att frälsa här och nu, den tillit som inväntar allt gott från hans hand och kallar hit det, som ser hans barmhärtighet verka i allt och som vet att för honom är inget omöjligt.* Denna tro jagar demonerna på flykten, först tvivlets demoner i det egna hjärtat, sedan i alla hjärtan kring oss. Denna tillit ger sig aldrig, även om en exorcism skulle misslyckas. Gud har nog en mening med det, tänker den. Därför är den fullständigt okrossbar – och det är ett berg inte.

Du är min lampa, Herre, min Gud gör mitt mörker till ljus (2 Sam 22:29).
